

אמא שושי- שושנה,

בי"ג באדר תשע"ב, בשעה שתיים בקירוב, 8 חודשים לאחר אבא, תמה הדרך. כשנשקנו לך נותרת יפה, עיניך מביטות בנו, ליבך הנמרץ נדם.

חודשי חיך האחרונים היו מכמירי לב, המשך לשנים האחרונות בהן נחמץ ליבנו כשראינוך. במהלכן ראינו מאבק איתנים לחיים שניהל גופך הקטן שסרב למיגבלות שכפו עליך אירועים בריאותיים קשים. בכוחות אין קץ, שבת ואימצת את גופך ואת מוחך כדי להמשיך. דומה כי תת הכרתך צייתה לצווים ישנים - לחיות, לחיות ולא לוותר.

רוחך האיתנה מילאה ריאותיך, זרמה בדמך והגביהה אותך אל מעבר לקשיים הרבים. זו הרוח שדבקה בך, בהציעה לחיים שילוב מיוחד של לב פתוח ושל בטחון עצמי בדרךך, של צחוק מתגלגל ושל רצינות, של פתיחות לשונה ולחדש לצד שיכנוע קבוע בעקרונות.

דרך היתה הדרך האיטית והקשה, החותרת כל העת קדימה. במובן הזה היית בת זוג נאמנה של אבא. אל מול דרכו הרחבה והסלולה, הצעת נתיבים קטנים וסודיים, מנוחות קטנות לצד הדרך. בכל זאת, שניכם הייתם חברים נאמנים לדרך משותפת לבנייתה של חברה שונה, אנושית, תומכת וצודקת יותר מזו בה גדלתם.

אמא שושי, כוחך הגדול היה בין אנשים - והרבה. בכל חיך סבבוך אנשים שאהבוך. השונים בתכלית נפתחו אליך, הדל והמבוסס, הפשוט והמשכיל, עם כולם דיברת כשווה, נהנית בתמורה מחיבה חוזרת.

השילוב שבין העבודה הקשה ופתיחותך לאדם, שימשוך בכל חיך המפותלים, עשירי המעש, כשסייעת בקליטת אחיך ניצולי השואה בשבדיה וכאחות הראשית של אוניית המעפילים הגדולה, בבלוקים של מחנה קפריסין ובמחסן ההלבשה המקומי, בגולת הכותרת של פעילותך- ניהול מחלקת ההלבשה של כל קיבוצי ארצנו או כשטיפלת בביטוחו של טרקטור שניגנב או של חבר בודד בנסיעתו לטיול, ואת כבר מוגבלת וחולה.

בכל זאת, מעל חיך ריחפה כל העת ילדותך, זו הקטועה, הלא פתורה. מבלי לבקש רחמים או לגבות בעבורה מנת תמיכה, היא ליוותה אותך כצל והיוותה לעיתים הסבר לדברים שמעטים יבינו; מחד, כוחות שהצלחת להפגין, אופטימיות נמשכת וחיוכים לכל. מאידך, רגעי כאב לא נודע, דאגות בלתי פוסקות לקרובים לך, שמירתם האובססיבית של דברים ולילות ללא שינה. נראה כי גם אנו, ילדיך, לא הבנו עד תומה את משמעות הילדות הקטועה, שזימן לך שלטון רשע ואכזר.

ילדותך הקסומה כילדה ממוצא יהודי-פולני בגרמניה, בבירת העולם הנאור ברלין, החלה להיצבע בצבעים מאיימים כשאת בת שבע. ראית את הורייך הולכים ומאבדים את כבודם ואת רכושם, חווית מצעדי S.S. ברחובות ומחלון ביתך הצצת לבסיס ה-S.A. שבחצר למטה. בביה"ס היהודי, הלכו השורות ונסגרו בפחד ככל שגברו הגזירות. בת 13, ראית

מקורב בתי כנסת ובתי קהילה בוערים בליל הבדולח. בנחישות ובעיקשות לחצת על הורייך עוד ועוד שייתנו לך לעזוב ולברוח. ואכן, ערב פרוץ המלחמה נפרדתם במשלוח הילדים האחרון, ה"קינדר – טרנספורט" לדנמרק השכנה. אח"כ עוד חווית כיבוש ובריחה לשבדיה, אך מכאן ואילך נפתח סיפור חדש, הכל כבר שונה ודבר אינו שונה, הסיפור הקודם נוכח ואיננו פתור.

אז, בתחנת הרכבת של ברלין, חיבתך לאחרונה את הורייך יוסף ואיטי-טובה. מעולם לא שבת עוד לנשק אותם. יתומה מאז וליבך הפצוע עימך בהמשך המשא הארוך. כל אהבת אמא ואבא שחסרו לך מאז, דליים גדולים, דוודי ענק, ים של רגשות, הכל נפער בתוכך ומעולם לא נמלא.

אמא, המשכת מאז, שרדת וחיית, ניצחונך הגדול- משפחה שהקמת ומשפחת הקיבוץ מסביב. ורק ליבך הפצוע מאז- חסר. סובב גלגל החיים, מהיר וסוחף ועימו מעשים ואירועים, שנים ושמחות, שכבות שכבות המכסות את הלב. לעיתים הוא משמיע קולו, לרוב דומם.

עד עתה. בסוף חיירך, חלשה וקטנה, ציפור פצועה ומפוחדת בעולם, התחלת סוזי שר לשוב ולקרוא לאמא ולאבא- "מוטי, מוטי, פאטר, פאטר..." ודמעה שוטפת על לחיירך. כמו אז, לפני יותר מ- 70 שנה, שב הלב לכאוב, ביעותים בנפשך, ואת שוב ילדה ברציף בברלין, כמהה לאמא ולאבא.

חיבתנו אותך ואהבנו בכל יכולתנו, רצינו כל כך לנסות ולקררך אלינו... לגלגל החיים מסלול משלו.

עתה, רק עתה, שם בשמים הרחוקים תזכי לשוב ולקבל חיבוק תומך מסבתא שלנו איטי-טובה ומסבא יוסף חיבוק ענק, חוצה ימים ויבשות, המשך לחיבוק החסר...

*לזכר סבנו יוסף שר, הדוד חייט וכטף, הדוד אשה שר ופלפה דודים
נוספים אמא מצולף לא אשה שמותיהם.*

*לזכר סבתא איטי-טובה-טובה לבית אכטלון וארבעה מדודינו, שניים
נפטרו לפני השואה, אמא מצולף לא ירצה שמותיהם.*

*לזכר בצלציהן ונשיהם, בניהם ובני משפחה, צערות רבות שנספו בשנות
האימה ברולנדוב ובמוסיסקו, בקרקוב ובפוכניה ובאשנוויץ.*

אמא סוזי ודודה שולמית, נצר בודד לעץ הענק שאליו, גם אליו, כמהה אימא בסוף דרכה.
תהי נשמתך צרורה בצרור החיים.

אלף